

POPULAȚIA JUDEȚULUI BISTRIȚA — NĂSĂUD ÎN TRE ANII 1720 — 1870

POMPEI BOCA

Datele demografice prezentate în tabelele de la sfârșitul acestei lucrări se referă la numărul locuitorilor înregistrați în șase conscripții și recensăminte efectuate în anii 1720—21, 1784—86, 1830, 1850, 1857 și 1870, care cuprind toate localitățile din actualul județ și conțin mențiuni despre întreaga populație a acestora. Împreună cu materialul demografic similar privind intervalul de timp dintre 1870—1970, apărut în „File de istorie” (1974), populația județului, orașelor și comunelor desfășurată pe localitățile componente este menționată succesiv de 17 ori de-a lungul a două secole și jumătate (1720—1970). Se creează, prin aceasta, puțința cunoașterii pentru fiecare localitate în parte a evoluției sale demografice în ultimii 250 de ani, precum și posibilitatea efectuării unor aprecieri comparative cu așezările omenești învecinate sau din subzonă, care au avut condiții geografice și social-economice de dezvoltare asemănătoare.

Pentru realizarea lucrării de față, ca și a celei precedente, s-au identificat și extras numai datele cu privire la populație având caracterul oficial al vremii, provenite din izvoare documentare arhivistice sau consemnate în diferite publicații de profil specific. Deși, în secolul al XVIII-lea, s-au întocmit mai multe conscripții fiscale și confesionale cu caracter general pe întreaga Transilvanie, numai după datele conscripției din 1720—21 și ale recensământului din 1784—87 s-a putut reconstitui numărul locuitorilor existenți atunci în toate localitățile județului nostru de azi. Astfel, din cuprinzătoarele tabele de dare întocmite în anul 1750 s-au păstrat doar o parte, mai numeroase fiind cele cu privire la satele districtului românesc al Rodnei și din cuprinsul fostelor comitate Dăbîca și Solnocul Interior, iar conscripțiile confesionale din anii 1733, 1750, și 1760—62, ce au fost publicate, se referă numai la

populația românească, care era majoritară în județ, altele de acest gen în legătură cu naționalitățile conlocuitoare efectuate în această perioadă s-au păstrat și ele incomplet.

Unitatea de conscriere în tabelele de impozite din 1720—21 a fost gospodăria aflată pe o sesie iobagială. Obiectul înregistrării îl formează categoriile de contribuabili: nobilimea mică, cetățenii opidelor și ai orașelor, țărani aserviți (iobagii), jelerii, libertinii și alții (meșteșugari, negustori, păstori, pescari, flotanți). Erau omiși din conscripție: nobilii cu personalul de curte, preoții și dascălii confesiunilor recunoscute, aparatul statal și scutiții (infirmi, cei lipsiți de avere)¹. Pentru stabilirea numărului de locuitori existenți în localități, au fost evaluați membrii ce puteau aparține în mod obișnuit la fiecare categorie de contribuabili menționați în conscripție, ținând seama de criteriile enunțate în diferite studii de demografie istorică cu privire la Transilvania în acea vreme, mai ales elementele referitoare la populația așezărilor omenesti din acest județ². Estimarea gospodăriilor și familiilor necontribuabile omise din tabele, precum și a grupurilor aparținătoare curților și conacelor nobiliare, s-a făcut în mod diferențiat pe fiecare localitate în parte apreciindu-se prezumtiv situația locală existentă la data conscrierii fiscale³.

Recensământul general al populației din 1784—86, publicat abia în 1960, înfățișează pe localități totalul locuitorilor, la care se adaugă și alte date demografice. În ce privește satele din fostul district militar al Năsăudului, în număr de 44, sînt prezentați numai locuitorii negrăniceri lipsind populația militarizată, recenzată atunci pe tabele separate, care nu au fost încă identificate. Pentru stabilirea numărului total de locuitori ai acestora, s-a luat în considerare și calculat efectivul uman ținîndu-se seama de conscripțiile militare anterioare cu modificările intervenite pînă la data recensământului amintit⁴.

În conscripția din 1830, în recensămintele din 1850 și 1857, precum și de la finele anului 1869 cu momentul critic 1 ianuarie 1870, se menționează în mod evident totalul locuitorilor existenți în fiecare locali-

1 Păscu, Șt., *Demografia istorică*, în *Populație și societate*, Cluj, 1972, p. 63; Acsády Ignác, *Populația Ungariei în perioada Sancțiunii Pragmatice, 1720—1721*, în *Magyar Statisztikai Közlemény*, vol. 12, 1896; A. Cherteș și A. Pal-Antal, *Conscripția generală a contribuabililor din Transilvania în anii 1721—1922*, în *Revista de statistică*, XVIII, 1969, nr. 5, pp. 33—45.

2 Prodan, D., *Teoria imigrației românilor din principatele române în Transilvania în veacul al XVIII-lea*, Sibiu, 1944, pp. 25—57; St. Păscu, *loc. cit.*; Arhivele Statului Cluj, A.O.B. Inventar Berger, IV, A. 290. *Centralizator fiscal*; A. Bunea, *Statistica românilor din Transilvania în anul 1750, în Transilvania*, nr. IX, 1901, date comparative; P. Boca, *Cu privire la conscripția grănicerilor năsăudeni din 1763—64*, în *Arhiva Someșană*, II, 1974, pp. 170—184. (elemente comparative cu privire la numărul contribuabililor pe localități în raport cu 1750, 1733 și respectiv 1720—21).

3 Kádár, J., *Monografia județului Solnoc-Dăbica*, vol. I—VII, 1900—1905, Dej, familiile nobile existente în 80 localități la întocmirea conscripției fiscale din 1720—21.

4 *Primul recensământ al Ungariei (1784—1787)*, Budapesta, 1960, pp. 300—305 și 306—311; *Conscripția Birgău*, 1763, ms. B.U. Cluj-Napoca; Conscripțiile fiscale militare și ale orașului Bistrița dintre anii 1780—1785 referitoare la localitățile grănicerești aflate la Arhivele Statului Cluj-N., A.O.B., Nr. 2377—2380.

late. Primele două înregistrări de populație se află în manuscrise de arhivă, iar celelalte două au fost publicate în lucrări separate⁵.

Între anii 1720—1870, teritoriul județului de azi a făcut parte din districtele Bistrița și Năsăud, comitatele Cluj, Dăbica și Solnocul Interior, perioadă în care s-au constituit administrativ un număr de 16 localități. Din acestea, zece s-au format prin roire (Budurleni, Ilva Mare, Măgura Ilvei, Poiana Ilvei, Șanț, Parva, Romuli, Jidovița, Cușma și Mușeni Birgăului, iar șase prin desmembrare (Josonii, Mijlocenii, Suseni, Prundu, Tiha și Bistrița Birgăului). Formarea noilor așezări omești a avut loc cu mult înainte de recunoașterea lor oficială, astfel că, la începutul secolului al XVIII-lea majoritatea acestora erau în realitate constituite, fapt pentru care, ținând seamă de conscripțiile fiscale și profesionale din perioadă, s-a reconstituit populația lor în 1720 pe bază de calcule demografice recesive, ce au fost consemnate în paranteză⁶.

Evoluția populației din județ, subzonele sale și majoritatea localităților a fost influențată de diferiți factori istorici, economici, sociali și de sănătate, care s-au făcut simțiți cu accente variate de-a lungul etapei de care ne ocupăm. Invasia tătară din anul 1717 a devastat și răvășit numeroase așezări omești pe Valea Someșului Mare, Șieului și Bistriței, incursiuni făcându-se și pe Cîmpie. Această amenințare a rămas iminentă timp de aproape două decenii fapt care a pricinuit retragerea multor locuitori din satele expuse spre locuri mai ferite din zonele montane păduroase, urmarea fiind popularea satelor de aici și grăbirea procesului de formare a localităților amintite⁷. Datorită sporirii apăsătoarelor sarcini feudale și fiscale, a persecuțiilor religioase, s-a intensificat bejenia și valuri de țărani săraci din satele iobăgești și de sub administrația magistratului Bistriței au luat calea pribegiei, cu deosebire spre Moldova, și în alte localități din cadrul județului⁸. După înființarea regimentului de graniță năsăudean, din cauza răscoalei de la Salva (1763) și a grelelor obligații militare (participarea la războaie, servicii de garnizoană, paza frontierei) populația din majoritatea satelor militarizate s-a aflat în continuă stagnare și chiar regres căci, numeroși grăniceri s-au prăpădit pe cîmpurile de luptă ale Europei, iar alții, cu sutele, au dezertat mereu trecînd peste Carpați la frații lor moldoveni⁹. Foametea cauzată de calamități naturale prin distrugerea

⁵ *Consignatio statistico topographica singulorum in Magna Principatu Transylvaniae existentium locorum, civitatem item et opidorum...* 1830, ms. Arhiva istorică a Academiei R.S.R. filiala Cluj-N. *Ortschafts register*, 1850, ms. Arhiva istorică a Academiei R.S.R. filiala Cluj-N.; *Tabelele statistice din anul 1857, despre starea populației Marelui Principat Transilvania*, aflate la Arhiva istorică a Academiei R.S.R., filiala Cluj-N.; *Recensămîntul populației din 1 ianuarie 1870*, publicat pe localități în 1900, o dată cu recensămîntul acestui an, partea I, București, 1902.

⁶ Pentru stabilirea datelor demografice s-au avut în vedere conscripțiile profesionale din 1733, 1750, 1760—62, cele fiscale militare din 1763—64, 1772—75.

⁷ Sotropa, V., *Tătarii în valea Rodnei*, în Anuarul Inst. ist. naț. Cluj, III, 1924—25, pp. 255—274, Cluj, 1926.

⁸ Bureacă, I., *Aspecte ale bejeniei în veacul al XVIII-lea din jud. Bistrița-Năsăud*, în *File de istorie*, I, Bistrița, 1971, pp. 149—166.

⁹ *Ibidem*.

recoltelor (1719, 1745, 1788, 1816), epidemiile de ciumă (1742) și de holeră (1847), desele endemii care apăreau periodic (difterie, lungoare, vărsat) au adus cu sine grave perturbații și mai ales regrese demografice în multe părți și localități ale județului¹⁰.

* * *

Pentru a se crea posibilitatea unei priviri de ansamblu, în timp și spațiu, se prezintă mai întâi (tabelul 1) populația județului pe medii — numeric și procentual — existentă la cele șase recensăminte, ținând seama de actuala împărțire administrativă și care a aparținut de orașul Bistrița și la târgurile medievale Rodna, Năsăud, Reteag și Teaca. Proportia locuitorilor de atunci aflați în vechile și actualele așezări cu caracter urban este redusă și puțin diferențiată și are o evoluție statică, chiar regresivă, față de efectivul uman de la începutul perioadei. De la 11,2 % și 13 % în 1720, după un secol și jumătate, deși populația acestor așezări se dublează, proporția față de mediul rural este mai mică, fiind de 9,7 % și 12,4 %. Orașele și târgurile medievale fiind mai expuse vicisitudinilor de tot felul nu se puteau dezvolta într-o proporție mai accentuată decât satele.

În continuare se înfățișează (tabelul 2) creșterea cumulată a populației din județ cu repartizarea pe medii, numeric și procentual. În timp de 150 ani (1720—1870) sporul total a fost de 97.758 locuitori, nivelul atins fiind de 142,3 % la județ, 111,7 % la orașe și 147,3 % în mediul rural. Media anuală cumulată a creșterii pe județ este de 606 locuitori în etapa 1721—1786, pentru ca apoi în etapele următoare să fie mai mică, datorită cauzelor amintite, redresându-se abia între anii 1857—1870, situația fiind similară și pe medii. Semnificativă este și evoluția populației pe județ și medii, de la un recensământ la altul, situație prezentată în tabelul 3. Regresiunea demografică dintre 1785—1830 — cauzată de foametea din jurul anilor 1788 și 1816, de endemiile ce au bîntuit în această etapă, la care se adaugă pierderile suferite în războaie de grăniceri și masivele plecări în Moldova sau în cadrul județului — a redus la jumătate potențialul de creștere umană a județului.

Felul în care a evoluat, în cursul perioadei 1720—1870, numărul locuitorilor din actualele unități administrative ale județului — orașe și comune cu localitățile aparținătoare — rezultă din tabelul 4, în care au fost consemnate separat datele demografice aferente acestora. În vederea unei orientări mai temeinice, vom prezenta în continuare aspectele mai importante ce se desprind din datele tabelului privind evoluția numerică a populației, cu deosebire cauzele care au determinat sporul, stagnarea și regresul demografic al diferitelor localități.

Orașul Bistrița, înconjurat de ziduri și cu suburbii limitate, datorită îngrădirilor medievale, a cunoscut o slabă dezvoltare umană, sporul de populație (67,7 %) fiind sub jumătatea celui pe județ, într-o situație apropiată menținându-se și localitățile componente Ghinda, Unirea și

¹⁰ Șotropa. V. *Răboaje din trecut*, în Arhiva Someșană, I. 61, III, 73, IV, 94, Năsăud, 1924—26.

Viișoara. Creșterea de la Sigmir și Slătinița se explică prin așezarea de noi locuitori sași veniți din satele iobăgești, iar Sărata se completează cu familii maghiare așezate alături de populația băstinașă românească¹¹.

Becleanul, oraș din 1968, și-a sporit populația odată cu secolul trecut când a început să se afirme ca târg. Localitățile sale, din cauza hotarului agricol mic, nu și-au păstrat nici sporul natural¹².

Orașul Năsăud și-a dublat populația după ce a devenit sediul regimentului de graniță fiind promovat târg (opid), numărul locuitorilor menținându-se timp de șapte decenii aproape la același nivel, pentru ca apoi să scadă în urma evenimentelor revoluționare din 1848 și urcînd vertiginos în perioada cînd a fost reședința districtului autonom românesc cu același nume, devenind și un important centru cultural în nord-estul Transilvaniei. Localitățile componente Lușca și după 1770 Jidovița au devenit capete de pod pentru negrăniceri în relațiile, mai ales economice, cu ținutul militarizat fapt care le-a sporit considerabil populația¹³. Satul Liviu Rebreanu s-a menținut în această vreme la sporul natural.

Stațiunea balneară Singeorz-Băi, oraș din 1958, cu largi posibilități agraro-pastorale și forestiere, a cunoscut o puternică populare după 1720 ajungînd la 1980 locuitori în 1764, fiind a doua localitate ca mărime și număr de locuitori după Bistrița, pe atunci. Cu toate că a fost sediul de companie, s-a menținut la același nivel demografic nepăstrîndu-și nici sporul natural întrucît numeroase familii de grăniceri de aici, din cauza apăsătoarelor sarcini militare, au luat calea pribegiei mai ales spre Moldova. Situația populației s-a redresat abia după desființarea regimentului în 1851¹⁴.

Rodna, cel mai vechi centru minier și așezare de tip urban de pe teritoriul județului, reședință de comitat la mijlocul secolului al XIII-lea, cu toate dezastrele provocate de invadatori de-a lungul veacurilor, s-a refăcut repede și după incursiunea tătară din 1717 menținîndu-se apoi aproape la același număr de locuitori, întrucît și de aici multe familii au plecat spre zări mai bune¹⁵.

Teaca, târg medieval (opid), prezintă o evoluție demografică similară cu a Rodnei, numai că, refăcîndu-se după invazia din 1717, îngădirile de grup și sporul natural foarte redus, au împiedicat creșterea populației timp de peste un secol. Sporurile mai mari de la Archiud și Ocnîța s-au obținut prin imigrări. La fel în Viile Tecii. Nivelul continuu redus de la Pinticu, sat cu hotar agricol mare, se explică prin plecările cauzate de apăsătoarele sarcini feudale impuse iobagilor¹⁶.

¹¹ Paseu, Șt., loc. cit.; Dănilă Șt., *Bistrița — Mic îndreptar istoric*, Cluj, 1967; Boca P., *Structura etnică, socială și economică a populației din districtul Bistrița în mijlocul sec. XVIII*, în *File de istorie*, III, 1974, p. 197; *Conscripția fiscală 1720—21 și Ortschaft Register 1850*.

¹² Kádár, J., loc. cit., II, 1900, pp. 153—94.

¹³ Sotropa, V., Ciplea, Al., dr., *Năsăudul*, București, 1924.

¹⁴ *Conscripțiile fiscale din 1720—21, 1750, 1763—64; Conscripțiile confesionale 1733 și 1750; Recensămîntul 1784—86*.

¹⁵ Supra nota 14.

¹⁶ *Conscr. fisc. 1720—21; Recensăm. 1784—86; Ortschaft Register 1850*.

Valea Birgăului a fost, fără îndoială, un vechi cnezat de vale, care a devenit domeniu feudal fiind stăpînit pe vremea regelui Carol Robert (1308—1342) de familiile nobile înrudite Apaffy și Bethlen (de origine română), apoi de Ioan Heniul cu sprijinul monarhului amintit. În 1386 se afla din nou în posesia nobililor pomeniți, ai căror urmași vînd domeniul în 1506 cetății Bistrița, fiind răscumpărat în 1552. Mai departe rămîne în posesia bethleneștilor pînă la încorporarea, pe bază de schimb, în regimentul de graniță năsăudean (1784).

La 1390, se face mențiune despre „două sate Birgău”, numite în 1547 Birgăul inferior și superior, denumire purtată și în 1720—21 sub forma de Birgăul de Jos și de Sus, pentru ca în 1750 să fie consemnate nominal toate cele opt sate birgăuane dimpreună cu populația ce o aveau. Din conscripția de la 1760—62, aflăm că Birgăul de Jos cuprindea numai Rusu Birgăului, celalte sate, înșirate nominal, intrînd în componența Birgăului de Sus. Odată cu militarizarea (1784) fiecare sat birgăuan a devenit unitate administrativă separată¹⁷.

Datorită unor condiții sociale și economice mai favorabile, populația Văii Birgăului a cunoscut o pronunțată creștere, mai ales prin imigrare, în etapa premergătoare militarizării și pînă în 1830, pentru ca după aceea să se limiteze la sporul natural. Se reliefează în mod deosebit Prundu Birgăului, care a devenit sediu de batalion și centru economic-cultural, Bistrița Birgăului cu largi posibilități agrare și forestiere, urmate de Tiha, Mureșenii și Mijlocenii Birgăului. Nivelul realizat de Josenii și Rusu Birgăului depășește cu puțin pe cel al județului, în schimb Susenii abia dacă se situează la jumătatea acestuia din cauza hotarului agricol redus și a plecărilor din perioada graniței.

Valea Ilvei, populată intens în etapa premergătoare militarizării și la începutul acesteia, se află în stagnare demografică între anii 1784—1850, ca urmare a apăsătoarelor sarcini militare, cînd numeroase familii au luat calea pribegiei spre Moldova, emigrare ce a încetat abia în timpul districtului autonom românesc al Năsăudului, înlesnindu-se totodată, o nouă populare a satelor ilvene, mai ales Ilva Mare, unde s-a format satul Lunca Ilvei. Sporul urcat de populație atins de localitățile de pe această vale a fost înlesnit de întinsele terenuri agraro-pastorale lărgite continuu prin defrișări forestiere¹⁸.

Comunele Șanț, Parva și Romuli, recunoscute administrativ în timpul regimului de graniță (1773), au avut o dezvoltare demografică ascendentă, care a fost influențată de condiții prielnice pentru extinderea păstoritului și mai ales a pădurăritului tradițional favorizat de transporturi prin plutărit. Prin poziția lor geografică, Șanț și Romuli au servit ca locuri de popas în circulația cu Bucovina și Maramureșul¹⁹.

Maierul și Telciul, din al căror hotar s-au desprins Poiana și Măgura Ilvei, jumătate din Ilva Mare și respectiv Romuli, cu poziții geo-

17 Ghițan, T., *Valea Birgăului*, ms. 1948; P. Boca, *Valea Birgăului în conscripții și resensăminte*, ms. 1975.

18 Boca, P., *Valea Ilvei — Aspecte demografice* — ms. 1975.

19 *Majestäts-Gesuch*....1862.

grafice asemănătoare, au și faze de populare și stagnări similare, diferențierea producându-se abia după 1857 când Telcișorul s-a dezvoltat mai mult decât Anieșul.

În timp ce **Feldru** s-a menținut la nivelul județului, satul **Nepos**, după ce a fost strămutat pe lunca Someșului (între anii 1770—1780), s-a dezvoltat vertiginos pînă în 1830, pentru ca apoi să rămînă în același stadiu de populare²⁰.

Pe Valea Budacului, datorită stării sociale diferite, evoluția populației în cursul perioadei s-a desfășurat în funcție de aceasta. La Budacu de Sus și Ragla numărul locuitorilor a sporit după militarizare, iar în Dumitrița, Petriș, Satu Nou și Monariu, cu statut de oameni liberi — români și sași — au fost așezate numeroase familii de germani regruate din localitățile iobăgești. Un fenomen similar s-a petrecut și la Orheiu Bistriței, care urma să fie încadrat la districtul Bistriței. Nivelul mai scăzut de la Buduș a fost cauzat de plecări, iar la Jelna prin sporul natural redus. Stagnarea pronunțată a populației din Budacu de Jos își găsește explicația în păstrarea pe familii a vechilor moșii, în timp ce satul Simionești a fost intens populat după 1830²¹.

La Dumitra, Livezile și Târpiu, cu întinse terenuri agrare, creșterea populației a fost limitată de îngrădirile medievale săsești privind păstrarea vechilor moșii. Satul Cepari a fost populat după 1830 cu noi familii aservite, iar din hotarul Dorolei s-a constituit administrativ la începutul secolului trecut satul iobag Cușma care a avut o dezvoltare umană ascendentă²².

Pe Valea Dipșei, localitățile Lechința (devenită centru subzonal), Vermeș, Sîngeorzu Nou și Albești, aparținătoare districtului Bistriței, au dobîndit sporul de populație prin așezarea a numeroase familii de sași venite în cea mai mare parte din satele iobăgești, în timp ce Dipșa n-a păstrat nici sporul natural. La fel au fost populate și satele aservite Herina și Sîniacob. O situație similară s-a petrecut la Galații Bistriței și Bungard, însă cu familii de români. În Chiraleș, Țigău și Tonciu, locul sașilor a fost luat de locuitorii maghiari. Stagnarea de la Tonciu a fost influențată de hotarul redus al satului²³.

În **comuna Matei**, așezată mai ferit pe Valea Pleșa, satele Matei, Bidiu, Corvinești și Fintînele și-au completat sporul natural, mai ales la începutul perioadei, cu noi locuitori aserviți, îndeosebi la Corvinești și Fintînele unde locul sașilor strămutați a fost luat de români și respectiv maghiari. La Moruț înlocuirea s-a făcut în mai mică măsură.

Satele **comunei Braniște**, protejate de riul Someș, au cunoscut o creștere demografică ascendentă, sporului natural adăugîndu-i-se periodic și familii venite din altă parte.

20 *Conscripțiile fiscale militare dintre anii 1770—1780*, Arhivele Statului Cluj-N., A.O.B. Nr. 2369—2380.

21 *Conscr. fisc.* 1920—21, 1754—55; *Ortschaft Register* 1850.

22 *Idem*, nota 21.

23 *Idem*, nota 21.

Peste nivelul județului au obținut sporuri de populație comunele **Rebrișoara** avantajată de lunga vale a Gersei și **Monor** de la poalele Călimanilor, ambele foste sedii de companii grănicerești, cu afluență de locuitori la începutul militarizării și de stagnare sub regimul de graniță ca urmare a apăsătoarelor sarcini de serviciu²⁴.

În partea de sus a Văii Șieului, nivelul atins de comuna **Șieut** a fost influențat de satul Sebiș, unde la sfârșitul secolului al XVIII-lea s-au așezat numeroase familii datorită condițiilor prielnice agraro-pastorale, unele chiar din satele învecinate. În cadrul comunei **Șieu**, vechiul sat Ardan s-a dezvoltat mai puternic tot pe calea agraro-pastorală beneficiind de așezarea lui în Piemontul Călimanilor, situație asemănătoare și la Șoimuș. Stagnarea de la Posmuș a fost cauzată de intensificarea exploatării feudale, mulți, locuitori de aici strămutându-se în altă parte. La Șieu, sesiile iobagiale săsești vacante au fost atribuite, încă din secolul al XVII-lea unor grupuri de familii maghiare²⁵.

În comuna **Mărișelu**, satele grănicerești Mărișelu și Sîntioana, din cauzele amintite, abia și-au păstrat sporul natural, în timp ce așezările iobagiale învecinate Birla, Măgurele și Nețeni s-au întregit cu noi locuitori, dovadă că exploatarea feudală era mai suportabilă decât regimul militar. Încă de la începutul secolului al XVII-lea, moșiile săsești vacante din Jeica, neputînd fi completate cu germani strămutați, au fost atribuite treptat unor grupuri de familii maghiare, satul rămînînd și pe mai departe dependent de districtul Bistriței²⁶.

În cadrul comunei **Șieu—Măgheruș**, prin strămutări, au fost așezate, alături de români, familii de sași și maghiari la Șieu-Măgheruș și grupuri de germani la Arcalia. Stagnarea demografică în care se află satul Crainimăt este o consecință a aceluiași îngrădiri medievale de păstrare a moșilor numai pe seama locuitorilor sași.

Comunele Șieu—Odorhei și Șintereag au cunoscut o creștere demografică mai pronunțată abia de la începutul secolului trecut cu deosebire la Șintereag, Șieu—Sfintu, Șirioara și Blăjenii de Sus unde la sporul natural s-au adăugat noi locuitori veniți din împrejurimi datorită suprafețelor agricole mai extinse și mai prielnice. În această perioadă din Caila și Blăjenii de Jos s-au strămutat ultimele familii de sași, iar la Șieu—Sfintu, Șieu—Odorhei, Șintereag și Șirioara au fost aduși de moșieri noi locuitori maghiari²⁷.

Pe Valea Ilișua, ponderea creșterii o deține comuna **Tirlișua**, situată în partea de sus a văii cu largi posibilități de dezvoltare agrar-pastorale, în cadrul căreia satul de reședință și mai ales Agrieșul au fost intens populate, pe cînd Borleasa avînd o suprafață agricolă mai redusă a rămas la jumătatea sporului natural mulți locuitori de aici mutîndu-se spre zona montană. Terenurile slab productive de la **Spermezeu**, sărace și reduse la Păltineasa și Sita au influențat stagnarea demogra-

²⁴ Sotropa. V.. *Regimentul grăniceresc năsăudean*, în Arhiva Someșană. nr. 2. p. 1—30.

²⁵ Idem. nota 21.

²⁶ Vezi notele 21, 24.

²⁷ Kádár. J.. *loc. cit.*, VII și nota 16.

fică a acestor sate, numeroși locuitori plecând în cursul perioadei spre locuri mai prielnice. Într-o situație asemănătoare se găsesc și satele **Dobric și Dobricel**, în timp ce condițiile naturale mai favorabile de la **Căianu Mic**, Căianu Mare și Dumbrăvița au făcut posibilă păstrarea aici aproape în întregul a efectivului uman²⁸.

În cuprinsul comunei **Petru Rareș**, localitatea de reședință **Reteag**, vechi târg medieval (opid) și sediu administrativ al domeniului Ciceu, deși se reface după invazia tătară din 1717, rămîne în stagnare peste cinci decenii pentru ca apoi îndeplinind noi funcții statale să-și sporească intens populația. Mai expuse vicisitudinilor, Bața și Ciceu-Mihăești sînt încetinite din creștere, pe cînd Ciceu-Corabia așezată sub codru se dezvoltă datorită prelucrării lemnului de stejar pentru corăbii, ocupație după care și-a modificat numele³⁰. Nivelul scăzut al creșterii demografice de la **Ciceu-Giurgești** poate fi explicat prin plecările continui de locuitori spre satele de sub culmea Brezei cum sînt Dumbrăvenii, Purcărete și Breaza, unii oprindu-se și la Negrilești, al căror spor de populație întrece pe cel natural.

Așezările omenеști aparținătoare comunelor situate pe lunca Soameșului Mare și cîteva văi laterale, cum sînt **Uriu**, **Chiuza** și **Nimigea**, au înregistrat, cu cîteva excepții, un spor redus de locuitori sub influența unor cauze diferite. Satele Uriu, Cristeștii Ciceului, Hășmașu Ciceului și Chiuza s-au refăcut mai greu după foamtea din 1816, la care, pentru Mocod și Mititei, s-a adăugat și stagnarea din perioada regimului de graniță. La Mireș, Mogoșeni, Florești și Nimigea de Sus hotarul agricol restrîns a influențat plecarea unor familii spre locuri mai prielnice. fapt petrecut în parte și la Ilișua. Terenurile agrare mai întinse și mai fertile de care dispuneau Nimigea de Jos, Mintiu și Tăure au înlesnit popularea acestor localități cu noi locuitori. Deși au suferit de foamete, Săsarumul și Piatra și-au redresat treptat potențialul uman³¹.

Comunele **Zagra și Coșbuc**, cu o poziție geografică asemănătoare, au ajuns la un spor demografic identic, însă mult mai restrîns decît pe județ, nivelul fiind influențat în bună parte și de obligațiile militare grele ce au trebuit să fie îndeplinite timp de nouă decenii. Satul Zagra străveche vatră, a fost un permanent izvor uman nu numai pentru satele de pe acea vale ci și pentru alte locuri, fapt care explică creșterea de la Poienile Zagrei și Suplai, precum și situarea Zagrei la nivelul consemnat.

Cauze analoage au înrîurit și evoluția populației din cadrul comunei **Salva**, unde satul Runcu Salvei avînd o poziție naturală mai ferită, cu posibilități de extindere agrar-pastorale, a crescut de aproape două ori și jumătate în cursul perioadei. În același timp, comuna **Rebra** a rămas o vatră de roire umană continuă.

²⁸ Ibidem, II, V.

²⁹ Ibidem, II, IV, VII.

³⁰ Ibidem, II, V, VI și nota 21

Dintre satele de pe **Valea Meleşului** aparţinătoare comunelor **Nuşeni** şi **Chiochiş**, trei, aşezate mai lateral, au un procent ridicat de creştere (Strugureni, Viţa şi Feleac) dobândit treptat prin venirea de noi locuitori, mai cu seamă maghiari, alte cinci s-au menţinut în cadrul sporului natural cu mici completări (Bozieş, Jimbor, Manic, Malin) sau puţin sub acesta (Rusu de Sus). Celelalte şapte sate, deşi dispuneau de condiţii agricole similare, datorită exploatării feudale accentuate, s-au descompletat mereu. Cele mai afectate demografic au fost satele de reşedinţă, Nuşeni şi Chiochiş, pe acea vreme centre rurale mai importante unde se aflau curţi moşiereşti.

Pe Cîmpie, doar două comune, **Miceştii** şi **Silivaşu de Cîmpie** s-au menţinut în cadrul sporului natural realizat pe judeţ (142,3 %), celelalte comune: **Milaş**, **Urmeniş**, **Budeşti** şi **Sînmihaiu de Cîmpie** aflându-se cu o creştere de sub 100 %. Şi pe teritoriul acestei subzone s-au petrecut mişcări de populaţie, care au modificat în bună parte evoluţia normală. Cauzele determinante au fost aici mai mult de ordin economic şi social provocate de sistemul de exploatare feudal. Fuga locuitorilor aserviţi de pe moşii se remarcă îndeosebi la Miceştii de Cîmpie, Comlod, Budeşti, Urmeniş, Brăteni, Sălcuţa şi Sînmihaiu de Cîmpie. În schimb la Delureni, Fintîniţa şi Visuia au fost aduse noi familii pentru a se completa sesiile vacante, care au rămas în această situaţie şi după abolirea feudalismului cu deosebire la Milaş, Miceştii de Cîmpie, Budeşti, Sînmihaiu de Cîmpie ş.a.

* * *

La capătul acestor sumare consideraţii se impun câteva constatări care explică şi întregesc evoluţia datelor demografice învăţate pe unităţi administrative în cuprinsul tabelelor.

Incursiunea tătară din 1717, pătrunzînd pe teritoriul judeţului din partea de nord a Moldovei peste pasul Rodnei, a distrus gospodăriile, a nimicit şi robit populaţia mai cu seamă din aşezările situate de-a lungul arterelor principale de circulaţie, îndeosebi a celor aflate în locuri mai deschise fără scuturi naturale în apropiere (vâi adinci, păduri întinse), a căror refacere umană s-a făcut mai greu de teama altor pericole de invazii ce persistau. Pierderile umane şi materiale cauzate de evenimentele revoluţionare şi de fronturile de luptă din anii 1848—1849 s-au resimţit în majoritatea localităţilor din judeţ, mai accentuate fiind în cuprinsul regimentului de graniţă năsăudean, pe Valea Şieului, în partea de jos a Someşului Mare şi în unele sate de pe Cîmpie.

La formarea şi extinderea regimentului de graniţă, care a înglobat 44 de sate, mulţi locuitori români din aşezările iobăgeşti mai apropiate şi din districtul săsesc al Bistriţei, pentru a scăpa de apăsătoarele sarcini feudale, s-au înrolat ca oşteni, pentru ca apoi regimul militar devenind insuportabil, valuri întregi de grăniceri să-şi caute salvarea prin dezertări şi emigrări în Moldova, ceea ce a adus cu sine importante stagnări şi chiar regrese demografice aproape în toate localităţile grănicereşti.

Îngrădirile medievale în privința păstrării moșiilor și sporul natural redus menținut în localitățile districtului săsesc al Bistriței, au făcut ca acestea să fie în continuă stagnare umană, deficitul de populație puțind fi completat numai în mică măsură pe calea strămutărilor de familii germane, mai ales din satele iobăgești, datorită numeroaselor restricții feudale.

În satele unde exploatarea moșierilor era mai intensă și rapace, familiile aservite se descompletau mereu prin părăsirea sesiilor iobagiale, îndeosebi de către oamenii mai tineri, care se îndreptau spre târguri și orașe, sau emigrau peste Carpați. Înlocuirea celor plecați se făcea greu întrucît feudalii, care dețineau pe atunci și puterea statală, nu tolerau mutările de pe o moșie pe alta, decît în condiții avantajoase și pe seama celor puternici. Din aceste cauze multe sate cu pămînturi roditoare întinse au rămas slab populate, iar terenurile de cultură au devenit neproductive.

Tabelul 1

**POPULAȚIA JUDEȚULUI BISTRIȚA-NĂSAUD ÎN CONSCRIPTIILE
ȘI RECENSĂMINTELE DIN PERIOADA 1720—1870 REPARTIZATĂ PE MEDII**

Anul recensămîntului	Numărul locuitorilor recenzați în :					Propor. locuitorilor în :			
	judet	actualele		vechile		actualele		vechile	
		orașe	comune	tîrguri	sate	orașe	co-mune	tîrg.	sate
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1720—21	68.696	9.702	58.994	7.697	60.999	13,0	87,0	11,2	88,8
1784—86	108.098	13.095	95.003	10.438	97.660	12,1	87,9	9,6	90,4
1830	121.484	15.097	106.387	11.577	109.807	12,4	87,6	9,5	90,5
1850	137.149	16.418	110.731	12.359	124.790	12,0	88,0	9,0	91,0
1857	145.593	17.107	128.486	12.969	132.624	11,7	88,3	8,8	91,2
1870	166.454	20.543	145.921	16.161	150.287	12,4	87,6	9,7	90,3

Tabelul 2

**CREȘTEREA CUMULATĂ A POPULAȚIEI PE TERITORIUL JUDEȚULUI, ORAȘELOR
ȘI COMUNELOR ÎN PERIOADA 1720—1870**

Etapela dintre recensăminte	Numărul succesiv al anilor	Creșterea cumulată numerică			Creșterea cumulată procentuală			Media anuală de creștere cumulată		
		judet	orașe	co-mune	judet	orașe	co-mune	judet	orașe	co-mune
		(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1720—1785	65	39.402	3.393	36.009	57,6	35,0	61,0	606	52	554
1785—1830	110	52.788	5.395	47.393	76,8	54,6	80,2	479	49	430
1830—1850	130	68.453	6.716	51.787	99,8	69,3	104,6	526	51	475
1851—1857	137	78.897	7.405	69.492	119,2	76,3	134,1	576	54	522
1858—1870	150	97.758	10.841	86.927	142,3	111,7	147,3	652	72	580

Tabelul 3

**CREȘTEREA POPULAȚIEI DIN JUDEȚ, COMUNE ȘI ORAȘE ÎN ETAPELE
DINTRE RECENSĂMINTE**

Etapa dintre recensăminte	Nr. anilor pe etape	Creșterea pe etape						Număr mediu			Coeficient de creștere anuală pe etape		
		numerică			procentuală			anual			jud.	orașe	com.
		judet	orașe	com.	judet	orașe	com.	judet	orașe	com.			
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	11	(12)
1720—1785	65	39.402	3.393	36.009	39,9	31,1	41,3	606	52	554	0,61	0,48	0,62
1785—1830	45	13.386	2.002	11.384	13,6	19,3	13,1	298	44	254	0,30	0,43	0,29
1830—1850	20	15.665	1.321	14.344	15,9	12,1	16,7	783	66	717	0,79	0,61	0,84
1851—1857	7	8.444	689	7.755	8,6	6,2	8,9	1.206	98	1.108	1,23	0,90	1,27
1858—1870	13	20.861	3.436	17.435	21,7	31,3	20,0	1.605	264	1.341	1,67	2,41	1,54

Tabelul 4

**POPULAȚIA JUDEȚULUI BISTRITA NĂSAUD ÎN CONSCRIPTIILE ȘI
RECENSĂMINTELE DIN PERIOADA 1720—1870 DESFĂȘURATĂ PE LOCALITĂȚI**

Orașele, comunele și localitățile aparținătoare	Numărul locuitorilor la recensământul din:						Sop 1720—1870	
	1720—21	1784—86	1830	1850	1857	1870	Cifre	%
	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
JUDEȚUL BBISTRITA-NĂSAUD	68.696	108.098	121.484	137.149	145.593	166.454	97.758	142,3
TOTAL ORAȘE	9.702	13.095	15.097	16.418	17.107	20.543	10.841	111,7
1. BISTRITA	6.048	7.345	8.779	9.408	9.631	11.037	4.989	83,3
1. Bistrita	4.260	4.637	5.587	5.644	5.798	7.212	2.952	67,7
2. Ghinda	341	425	460	616	508	536	195	57,7
3. Sărata	306	590	341	674	675	674	368	124,6
4. Sigmir	170	365	530	564	578	603	433	254,6
5. Slătinița	210	326	624	664	719	668	458	218,1
6. Unirea	370	497	670	697	686	650	280	75,6
7. Vișoara	391	505	567	649	667	694	303	78,2
2. BECLEAN	1.575	1.865	2.276	2.595	2.758	3.313	1.738	111,0
1. Beclean	895	942	1.427	1.482	1.623	1.993	1.098	121,4
2. Coldău	280	337	296	430	435	542	262	93,5
3. Fișă	190	253	256	290	316	391	201	105,7
4. Răsu de Jos	210	333	297	373	384	387	177	84,3
3. NĂSAUD	925	1.835	2.112	2.223	2.495	3.501	2.576	278,4
1. Năsăud	693	1.361	1.520	1.365	1.532	2.447	1.754	254,6
2. Lușca		81	211	269	449	374	379	749,3
3. Jidovița				203	248	309	607	
4. Liviu Rebreanu	151	263	323	306	341	366	215	142,3
4. SINGEORZ-BĂI	1.154	2.050	1.930	2.192	2.437	2.692	1.538	134,1

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
TOTAL COMUNE	58.994	95.003	106.387	120.731	128.486	145.921	86.927	147,3
1. BISTRIȚA BÎRG.	(395)	685	1.180	1.437	1.555	1.863	1.468	372,9
2. BRANIȘTEA	1.039	1.770	1.899	2.399	2.573	2.978	1.939	186,0
1. Braniștea	345	735	702	950	930	1.024	679	196,8
2. Cireșoia	539	766	894	1.095	1.287	1.519	980	181,8
3. Măluț	155	269	303	354	356	435	280	180,7
3. BUDACU DE JOS	1.315	1.942	2.070	2.576	2.586	2.665	1.350	102,6
1. Budacu de Jos	322	345	430	382	357	348	26	8,1
2. Buduș	449	634	648	801	828	941	492	109,1
3. Jelna	284	463	456	585	622	596	312	109,1
4. Monariu	161	275	316	414	428	403	242	144,1
5. Simionești	99	225	220	394	351	377	278	280,9
4. BUDEȘTI	1.246	1.577	1.692	1.780	1.883	1.988	742	59,1
1. Budești	676	759	760	759	834	865	189	28,1
2. Țagu	332	387	394	520	545	585	253	76,2
3. Țăgșor	238	431	538	501	504	538	300	86,7
5. CĂIANU MIC	1.532	2.333	2.181	2.790	2.915	3.401	1.769	121,3
1. Căianu Mic	293	419	437	582	606	698	405	138,2
2. Căianu Mare	203	380	337	468	489	531	328	161,5
3. Dobric	201	209	196	254	279	362	161	80,1
4. Dobricel	258	388	296	375	376	407	149	57,7
5. Dumbrăvița	364	546	569	695	719	871	407	128,3
6. CETATE	1.533	3.074	3.418	4.461	4.642	4.804	3.271	213,3
1. Satu Nou	393	1.518	763	881	846	902	509	129,5
2. Petriș	307		936	1.016	1.040	1.084	777	253,1
3. Budacu de Sus	165	360	420	573	727	834	669	405,4
4. Dumitrița	355	409	464	661	769	804	449	126,4
5. Orheiu Bistriței	178	568	545	957	841	734	556	312,3
6. Ragla	135	219	290	373	399	426	291	115,5
7. CICEU—GIURGEȘTI	1.651	2.383	2.358	3.088	3.211	3.903	2.252	136,4
1. C.—Giurgești	611	732	863	936	964	1.106	495	81,0
2. Breaza	197	269	243	398	419	546	349	177,1
3. Dumbrăveni	305	394	412	668	730	863	558	182,9
4. Negrileşti	538	988	840	1.086	1.100	1.388	850	157,8
8. CHIOCHIȘ	2.115	3.422	3.337	3.736	4.070	4.351	2.236	105,7
1. Chiochiș	485	519	540	621	682	734	249	51,5
2. Apatiu	164	300	203	263	281	274	110	67,0
3. Bozieș	261	497	435	498	655	644	403	150,5
4. Jimbor	249	504	443	610	607	635	386	155,0
5. Chețiu	168	257	236	263	258	270	102	60,7
6. Manic	261	361	330	334	411	500	239	91,5
7. Sinnicoară	144	262	290	301	299	362	218	151,3
8. Strugureni	154	395	490	519	537	565	411	266,2
9. Țentea	229	327	370	327	340	347	118	51,5
9. CHIUZA	1.291	1.741	1.549	2.071	2.116	2.488	1.197	92,7
1. Chiuza	514	631	507	754	779	954	440	85,6
2. Mireș	185	180	156	222	196	220	35	18,9
3. Piatra	228	427	408	470	504	550	342	168,2
4. Săsarm	364	503	478	625	637	764	400	138,6

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
10. COȘBUC	765	1.005	1.010	1.135	1.297	1.493	728	92,5
1. Coșbuc	390	564	504	529	627	713	323	82,1
2. Ceparî	375	441	506	606	670	780	405	108,0
11. DUMITRA	1.603	2.281	2.884	3.390	3.491	3.517	1.914	119,3
1. Dumitra	891	1.171	1.517	1.746	1.835	1.775	884	99,2
2. Ceparî	172	270	356	571	609	666	494	287,2
3. Târpiu	540	840	1.011	1.073	1.047	1.076	536	99,2
12. FELDRU	1.020	1.619	2.090	2.370	2.514	2.993	1.973	193,4
1. Feldru	760	1.069	1.250	1.426	1.552	1.835	1.075	141,8
2. Neșos	260	550	830	944	962	1.157	898	345,4
13. GALAȚII BISTRIȚEI	1.579	2.742	2.998	3.301	3.324	3.497	1.918	121,4
1. Galații Bistriței	271	693	640	843	897	968	697	257,2
2. Albeștii Bistriței	227	463	547	530	528	610	383	187,2
3. Dipsa	381	578	687	738	681	688	307	80,5
4. Herina	310	469	548	726	785	801	491	158,4
5. Tonciu	390	539	540	464	433	430	40	10,2
14. ILVA MARE	(330)	680	854	1.126	1.373	1.904	1.574	475,7
15. LUNCA ILVEI	—	—	—	—	—	—	—	—
16. ILVA MICĂ	371	714	720	785	962	1.073	702	186,5
17. JOSENIÎ BÎRG.	1.156	1.875	2.600	2.676	2.878	3.266	2.110	182,5
1. Josenii Bîrg.	486	625	1.040	1.047	1.091	1.224	738	151,8
2. Mijlocenii Bîrg.	310	645	820	842	947	1.072	762	245,8
3. Rusu Bîrgăului	360	605	740	787	840	970	610	169,5
18. LECHINȚA	2.018	4.132	4.239	5.475	5.600	6.159	4.141	205,2
1. Lechința	409	976	1.121	1.584	1.576	1.717	1.308	318,9
2. Bungard	188	455	340	397	383	497	309	164,3
3. Chiraleș	248	698	576	687	805	933	705	277,8
4. Singeorzu Nou	456	753	890	1.034	1.038	1.124	668	168,3
5. Siniacob	251	484	364	597	634	672	421	167,7
6. Țigău	228	482	313	418	449	432	204	89,9
7. Vermeș	238	284	635	758	717	784	546	229,4
19. LEȘU	269	626	540	631	697	980	711	264,3
20. LIVEZILE	1.110	1.576	2.022	2.756	2.877	3.110	2.000	180,2
1. Livezile	715	1.147	1.143	1.433	1.451	1.552	837	117,0
2. Cușma	395	429	226	532	561	681	1.163	294,4
3. Dorolea			653	791	865	877		
21. MAIERU	817	1.368	1.580	1.615	1.751	2.225	1.408	172,7
22. MĂGURA ILVEI	(420)	724	972	1.125	1.281	1.605	1.185	282,1
1. Măgura Ilvei	(260)	482	502	595	679	903	643	247,3
2. Poiana Ilvei	(160)	342	470	530	602	702	542	338,7
23. MATEI	1.373	2.955	2.588	3.403	3.592	3.975	2.502	189,2
1. Matei	272	391	483	586	658	719	447	164,3
2. Bidiu	179	396	310	392	393	508	329	183,8
3. Corvinești	219	678	530	774	796	893	674	307,8
4. Enciu	190	411	390	392	412	463	273	143,0
5. Fintinele	342	762	730	960	966	1.030	588	201,2
6. Moruț	171	287	245	299	377	362	191	111,7

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
24. MĂRIȘELU	1.647	2.191	2.560	3.004	3.386	3.880	1.243	136,1
1. Mărișelu	371	394	610	663	741	881	510	137,4
2. Birla	167	269	228	341	379	433	266	192,8
3. Domnești	298	372	439	564	596	733	435	145,9
4. Jelca	390	467	616	625	693	713	323	82,8
5. Măgurele	70	200	152	193	248	295	225	321,4
6. Nețeni	111	241	185	207	246	279	168	151,3
7. Sintioana	234	248	330	411	483	546	312	133,6
25. MICEȘTII DE CÎMPIE	923	1.501	1.668	1.989	2.103	2.236	1.313	141,1
1. Mircești de Cîmpie	390	445	475	503	578	651	261	66,9
2. Fintinița	265	561	530	758	751	823	558	212,7
3. Visuia	268	495	663	728	774	762	494	188,1
26. MILAȘ	1.224	1.815	1.993	2.251	2.269	2.384	1.160	94,3
1. Milaș	633	860	1.030	1.130	1.154	1.220	587	92,6
2. Comlod	255	345	275	311	322	405	150	58,8
3. Orosfaia	336	610	688	810	793	759	423	120,0
27. MONOR	913	1.280	1.740	1.951	2.097	2.373	1.460	159,9
1. Monor	467	630	1.030	1.121	1.192	1.336	869	186,1
2. Gledin	446	650	710	830	905	1.037	591	132,7
28. NIMIĞEA	2.363	3.838	3.737	4.152	4.437	5.114	2.751	94,4
1. Nimigea de Jos	393	492	622	836	921	1.044	651	167,6
2. Florești	203	311	334	361	359	368	165	84,0
3. Mintiu	319	747	601	762	838	1.016	697	221,9
4. Mititei	448	540	530	548	555	653	205	45,8
5. Mocod	506	969	820	781	833	918	412	83,6
6. Mogoșeni	137	170	175	170	170	238	101	73,2
7. Nimigea de Sus	185	248	296	320	349	361	176	95,1
8. Tăure	172	361	359	374	403	516	344	194,1
29. NUȘENI	1.899	3.318	2.826	3.661	3.953	4.490	2.591	136,3
1. Nușeni	467	686	502	747	813	880	413	88,4
2. Beudiu	361	466	498	596	622	694	333	90,3
3. Feleac	251	528	420	471	561	703	452	181,2
4. Malin	395	796	698	864	874	991	596	150,8
5. Rusu de Sus	155	285	257	312	336	372	217	133,6
6. Vița	270	557	551	671	747	850	580	214,7
30. PARVA	(190)	280	320	473	423	605	415	217,3
31. PETRU RAREȘ	1.704	2.341	2.316	3.343	3.543	4.194	2.490	146,6
1. Reteag	640	1.052	949	1.535	1.608	1.843	1.203	187,9
2. C. Corabia	218	391	412	535	586	655	437	204,1
3. Bața	301	345	386	488	507	633	332	111,0
4. C. Mihăiești	325	299	366	442	459	591	266	81,8
5. Lelești	220	254	233	343	383	472	252	118,2
32. PRUNDU BÎRG.	885	1.230	2.070	2.062	2.279	2.816	1.931	218,2
1. Prundu Bîrg.	(440)	785	1.520	1.519	1.668	2.078	1.638	372,2
2. Susenii Bîrg.	(445)	465	550	543	610	730	293	65,9
33. REBRA	468	540	570	708	740	949	481	102,7
34. REBRIȘOARA	878	1.570	1.870	1.965	2.018	2.371	1.493	171,2
35. RODNA	1.020	1.670	1.910	2.085	2.399	2.597	1.569	152,4

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
34. ROMULI	(110)	240	280	335	379	530	420	381,3
35. SALVA	1.039	1.889	1.808	1.927	2.035	2.336	1.297	124,7
1. Salva	755	1.194	1.162	1.160	1.206	1.358	603	79,8
2. Runcu Salvei	284	695	646	767	829	978	694	241,8
38. SILIVAȘU DE CÎMPIE	491	646	848	812	967	1.171	680	138,5
39. SÎNMIHAIU DE C.	1.480	2.124	2.033	2.172	2.120	2.310	830	55,1
1. Sinmihaiu de C.	390	417	625	557	410	395	5	1,2
2. Brăteni	199	290	269	240	263	279	80	39,5
3. Sălcuța	390	521	464	538	534	568	178	45,5
4. Stupini	274	404	307	415	503	564	290	151,8
5. Zoreni	227	392	368	422	410	504	277	122,5
40. SPERMEZEU	885	1.122	879	1.050	1.136	1.471	586	66,2
1. Spermezeu	605	780	609	772	839	1.063	458	75,1
2. Păltineasa	96	118	75	108	107	154	58	60,4
3. Sita	184	224	195	170	190	254	70	38,5
41. ȘANȚ	(120)	320	360	491	604	945	822	685,0
42. ȘIEU	1.383	3.367	2.421	3.260	3.484	3.805	2.422	155,3
1. Șieu	614	1.167	1.250	1.596	1.701	1.808	1.194	194,4
2. Ardan	218	416	403	666	762	847	629	288,9
3. Posmuș	467	530	565	723	750	869	402	86,1
4. Șolmuș	84	254	203	275	271	281	197	234,5
43. ȘIEUȚ	961	1.315	1.800	2.079	2.301	2.667	1.706	176,4
1. Șieuț	388	560	713	756	800	895	507	133,2
2. Lunca	153	159	187	292	325	351	198	129,4
3. Ruștior	236	421	320	366	429	526	290	123,3
4. Sebiș	184	275	590	665	747	895	711	386,4
44. ȘIEU-MĂGHERUȘ	1.559	2.656	2.588	3.048	3.444	3.659	2.100	134,6
1. Șicu-Măgherus	378	601	667	763	957	994	616	160,8
2. Arcalia	282	653	694	920	982	950	668	136,7
3. Chintelnic	357	521	503	615	654	845	488	136,4
4. Crainimăt	390	444	478	468	520	507	117	30,0
5. Sărățel	152	237	246	282	331	363	211	138,8
45. ȘIEU ODORHEI	1.080	1.694	1.755	2.305	2.548	2.667	1.613	149,3
1. Șieu-Odorhei	296	306	560	812	866	761	465	157,4
2. Agrișu de Jos	80	92	79	137	147	178	98	122,5
3. Agrișu de Sus	66	86	70	135	133	130	64	96,9
4. Bretea	164	256	205	294	318	338	174	106,1
5. Cristur-Șieu	257	544	478	572	683	773	516	200,7
6. Șirioara	197	410	363	355	401	493	296	155,4
46. ȘINTEREAG	1.621	2.925	2.736	3.580	3.561	3.879	2.258	139,3
1. Șintereag	275	546	702	969	916	963	688	250,2
2. Blăjenii de Jos	319	504	458	541	531	566	247	77,4
3. Blăjenii de Sus	201	409	358	444	527	548	347	172,6
4. Caila	297	517	414	541	544	587	290	97,6
5. Cociu	325	442	405	556	487	612	287	80,3
6. Șieu-Sfintu	204	407	399	529	556	603	399	195,5

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
47. TEACA	2.983	5.450	4.873	5.764	5.963	6.820	3.837	195,6
1. Teaca	1.084	1.718	1.611	1.730	1.632	2.068	984	90,8
2. Archiud	420	880	740	931	1.002	1.124	704	176,2
3. Ocnîța	352	868	729	946	1.015	1.120	768	218,2
4. Pinticu	582	905	870	1.038	1.031	1.098	516	88,6
5. Budurleni	545	390	323	352	379	415	865	158,8
6. Viile Tecii		689	600	767	904	995		
48. TELCIU	612	1.258	1.440	1.567	1.789	2.327	1.715	280,2
49. TIHA BÎRGĂULUI	695	1.215	1.430	1.902	2.068	2.600	1.905	274,1
1. Tiha Bîrgăului	(485)	795	1.170	1.384	1.521	1.804	1.319	271,9
2. Mureșenii Bîrgăului	(210)	314	(360)	518	547	976	586	279,0
50. TÎRLIȘUA	783	1.275	1.017	1.511	1.516	2.049	1.266	161,7
1. Tîrlișua	291	472	485	543	533	786	495	166,6
2. Agrieș	240	499	520	650	657	846	606	252,5
3. Borleasa	252	304	212	318	326	417	165	65,5
51. URIU	1.424	1.973	1.819	2.156	2.372	2.752	1.328	89,2
1. Uriu	488	602	551	683	691	889	401	82,2
2. Cristeștii C.	366	558	501	599	615	745	379	103,5
3. Hășmașu Ciceu.	209	358	226	255	392	449	240	114,9
4. Ilișua	361	455	541	619	674	669	308	85,3
52. URMENIȘ	1.478	2.352	2.408	2.474	2.380	2.704	1.226	82,9
1. Urmeniș	752	885	802	774	818	975	223	29,6
2. Delureni	296	691	706	794	778	889	593	200,3
3. Șopteriu	430	776	900	906	784	840	410	95,3
53. ZAGRA	1.576	2.037	2.086	2.187	2.430	3.026	1.450	91,1
1. Zagra	827	1.057	940	968	1.047	1.196	369	44,6
2. Alunișu	160	140	170	183	238	301	141	88,1
3. Perisor	305	455	460	476	493	669	364	117,3
4. Poienile Zagrei	162	235	290	319	383	506	344	212,3
5. Suplai	122	150	226	241	269	354	232	190,1

DIE BEVÖLKERUNG DES KREISES BISTRIȚA-NĂSĂUD
ZWISCHEN DEN JAHREN 1720—1870

ZUSAMMENFASSUNG

In dem Werke sind die Daten bezüglich der Entwicklung der Bevölkerung des jetzigen Bezirkes Bistrița-Năsăud in dem Zeitraume zwischen den 1720—1870 Jahren, dargestellt, mit der Erwähnung (Anführung) der Zahl der Bewohner an administrativen (Bezirk, Städte, Gemeinden und zuzamensitzenden Ortschaften) wie es an den gemachten Ausführungen in den Aushebungen und Volkszählungen an den 1720—21, 1784—86, 1830, 1850, 1857 und 1870 Jahren hervorgeht.

Für die Orientierung sind spärlicher-weise die hauptsächlichen geschichtlichen, ekonomischen und sozialen Faktoren dargestellt, welche die Entwicklung und die demographischen Schwankungen an dem Umfang etlicher administrativen Einheiten der Länge — nach des erwähnten Zeitraumes beeinflusst haben.